

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló a vöbös institutum ad catholicarum partium proposita” promovenda, et equidem probamus liberiter, (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük.) XHL. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Kiadásnapján minden kedden, csütörtökön és szombaton.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.
Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

A nemzet politikai boldog új-ével

Ifj. dr. Zichy János gróf.

Az új-év küszöbén megállva, beletekintünk a jövőbe, mint a vándor a setét éjszakába. Mikor jön meg a hajnal és vége lesz-e valamikor az éjszakának?

Az a politikai chaos, melyet a bizonytalanság setét köde takar, kevés biztatót nyújt az amugy is gyenge reménység számára.

Ez a második új-év napja, melyet a Széll-kormány bársonyszékeiben megér. Tisztult-e a helyzet két év alatt? Tagadom. Mert a nyugalom, a csend, a látszólagos megelégedés, az itt-ott felcsillanó lelkesedés görögötze még nem jelentik a helyzet tisztulását.

Széll Kálmán egyesítette pártjában a tüzet a vízzel, a napsugárt a sötétséggel, a reményt a kétségbeeséssel, a küzdelmekben megüszult politikai elemeket, a hosszú uralkodás alatt vicznaliaktól megrosdásodott politikai tényezőkkel.

A politikai korrupció az idealizmussal, az önzés az önzetlenséggel, a szervilizmus a politikai önállósággal kezelt fogott.

És mi született meg ebből? egy nagy

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCSÁJA.

Bogdánék.

Írta: Mányiné Prigl Olga.

Csak egy hétre a temetés után tudódott ki, hogy a szegény Bogdán fiskális nem hagyott egyebet a családjára adósságnál. Nem a mai világba való ember volt, — mondták. Nem piszkoskodott holmi apró pörökkel, nem hizott a más vérén, ur volt tetőtől talpig. Nagyobbára a pusztaján lakott, négyes fogaton járt, egyfolytában három napig tartó multságainak országos híret vitték. Egy darab volt a régi, patriarchalis vendégszeretéből, a hol részegre ittatták a kocsiszt, hogy hajnalba, a szintén rózsás kedvben leledző vendéggel együtt az országút helyett, az udvaron, a galagonya sövény-nyel kerített kurián kerültek egyet és igen nagyon csodálkoztak, hogy ott voltak megint a honnan elindultak. Lett olyankor kaczagás! Még a kutyák is nyihogtak, örvendeztek, és a hoszszalábú agarak nagy bolond úgrásokban futottak a folyosó legszéléről a belső kapu elébe. Mert úgy állott a dolog, hogy egyik oldalon kettős kapuja volt a Bogdán kuriának, az volt a lépvessző, a min a vendégeket újra összefogdoszták.

S aztán egy szép napon csak végig esett a fübe, a szép, a gazdag Bogdán. Azt se mondta: jaj! A viaszárga keze ott feküdt a könnyű nyári zekéje fölött, a szívén. A szive ölte meg. Azt mondják, az édesanyjától örökölte.

Egy kis vézna leány futott le hozzá lélek-

jesző és más semmi, ha csak nem valami az a nesztelen küzdelem, melyet az emlékek a reménnyel folytatnak abban a pártban, melyben az ellentétek közül máig még egyik sem tudott felülkerekedni.

Politikai ténykedés-e a lavírozás, az örökös tojás-tánc? Ha igen, ugy a kormányelnök eddig már sokat tett, mert e tekintetben emberfölötti munkát végzett.

Lehet-e politikai cél oly elemeket egymásmellé állítani, melyek egyesülni természetüknél fogva nem tudnak? ha igen, ugy Széll Kálmán elérte célját, mert a lehetetlenséggel határos az, a mit tesz akkor, midőn egy Apponyi Albertet egy Tisza Kálmánnal egy pártban egy közös cél elérésére együtt tart.

Ily meddő erőfeszítések nem sorvasztják-e el az akaratot, az izmokat és a jellemeket? Ily politikai erőmutatványok nem devalválják-e azon bizalmat, melylyel a nemzet oly tehetségek iránt viseltetik, mint a minő Széll Kálmán miniszterelnök?

Méggonovaltak-e azok, kik részvesznek e mutatványokban, akár mint kísérletezők, akár mint médiumok, hogy ily eljárás által azok is diszkreditáltak a kormány-pártban, kik a multban hervadhatatlannak látszó érdemeket szereztek?

szakadva, ő vette észre, vagy tán sejtette, — „az iródeák” a hogy a szegény apja nevezte volt azelőtt kedveskedve. Az „iródeák” s a hogy futott sebesen, az ijedségtől elálló lélegzettel, — bát csak lerogyott a fűre, az apja mellé.

Lette nagy zürzavar, azt se tudták mihez kapjanak. Bogdáné egyik ájulásból a másikba esett, utójára is a szegény kis „iródeák”-nak jutott eszébe az orvosért benyargaltatni az egyik háts paripát. Mindenki elveszítette a fejét. Az orvos nem mondhatott egyebet: meghalt.

Végig a házban nagy lett a csöndesség. Olykor kopogtak a falon tompán, a gyászposztót szögelték a temetkezési intézet egykedvű emberei.

Odakint a kertben levagdosták a rózsákat mind, egész tele lett velük a halottas szoba. Legalább nem téphette le őket más, piszkos kalmár-kéz, kapzsi vevők. Mert elharangoztak mindent. A családnak egyik jó barátja, — a ki megmaradt a sok közül, — Berenke zíméletesen adta tudtára az özvegynek a vagyoni állapotot. Az asszonynak fogalma se volt addig azokról a dolgokról, a mit hallott. Neki csak pénz kellett és ismét pénz, bőség, a mihez hozzá volt szokva gyermekkorától. Bogdán is ur volt ahhoz, hogy utána nézhessen a dolgoknak, mindig úgy képzelte, hogy kiheveri valamikor. Keresztül! huzta számításait a legbizonyosabb kétszerkettő: a halál.

Özvegy Bogdáné ott hagyta hát a két leányával a rózsás kertet, ott mindent. A vasuti kocsi kopott bórdiványán aztán elgondolkoztak róla, melyik rokonuk menjenek legelőbb.

Hogy Széll Kálmán egyesítési törekvésének és a volt nemzeti párt tuziójának hazafias és nemes intenció szolgált alapul — azt nem tagadom, de egy hiba történt: vagy nem lett volna szabad megtörténni az ellentétes áramlatok egyesülésének, ha nem volt garancia arra nézve, hogy az elavult elemek onnan kívánnak: vagy ha megtörtént, ugy Széll Kálmán kötelessége lett volna kiszorítani azon pártból mindazt, a mi multjánál fogva ellentétben áll a jog, törvény és igazsággal.

Ez a Széll kormány létének második új-év napjái sem történt meg és ebben rejlik a bizalmatlanság fő oka azok részéről, kik mindenkéül barátjai a tiszta helyzetnek.

Mi ma a kormánypárt? egy nagy tömeg, melynek egyik fele a másikat paralizálja.

A kormánypárt tehát nagyon beteg, még betegebb, mint Bánffy kezelése alatt volt, mert azon orvosser, melyet a tuzió alkalmával adtak be neki, nem bírta megölni a fertőző bacillusokat, kevés volt-e a dozis, vagy halálos volt-e már akkor a betegség — azt majd a választások fogják eldönteni.

Ah, bizonyára szívesen fogadják őket, a régi jó napok emlékeiért...

Az „iródeák” összegubbaszkodva ült az egyik szögletben. Épen aznap töltötte be a tizen-nyolczadik esztendejét. Szomorú multság, de hát ő ahhoz volt szokva. Azelőtt se igen tördtek az ő születésnapjával. Legfőkébb a kedves Anna testvér irt neki egy szép hosszú levelet, a kis „leczkebogárnak”, a hogy a nagy buzgóságáért az intézetben eleneveztek. Ilona sorba elvette azokat a leveleket, megcsókolgatta rajtuk a legsarkára huzott kis keresztet. Olyan hálás volt érte.

A kisebbik leány, a huga, — az ablakon nézegetett kifelé. Mintha nem is testvérek lettek volna, oly igen elűtöttek egymástól. Üde, baba arcú szőke volt Margit, a ki már eddig is sorba is leténczolta a megyebeli leányokat. Hogy örülhetnek most azok! — De ez Margitnak nem jut eszébe. Egykedvűen fixirozza a publikumot és kissé pözölt is, hogy látta, mint feltűnik a fekete ruhában.

Az anyja, ha ránéz, mintha felgyulni érezné magában a reménységet, — ah, de ott van a másik, szegény. Arca sápadt, a hátrafésült haja még szánandóbbá teszi, — mi lesz abból?

— Én azt mondom, hogy ne menjünk Gálboryékhoz, — szólott egyszerre Ilonka komolyan.

Bogdáné szinte hevesen felelt:

— De hát mit tegyünk! — Erzszi németknél ugyan el lesz zárva Margit a világtól örökre!

Egy bizonyos — az orvos nem tudta megítélni a kórt.

Mi, a kik hivatva vagyunk ellenzéki kötelességünkkel folyólag ítéletet mondani a helyzetről, csak örömlüknek adhatunk kifejezést a felett, hogy a beoltott szabad-elvű pártnak törvényszabta élete már nagyon rövid, de egyáltalán kimondom, hogy ha Széll Kálmán miniszterelnök komoly politikusi — miben kételkednem nem szabad — ugy ezen rövid idő alatt, a míg a párt áll, ki kell jelentenie a nemzet közvéleménye előtt, még mielőtt az az urnába letesszi szavazatát, hogy kikkel tart, azokkal-e a kik megcsinálták, avagy azokkal, a kik megbuktatták a Tisza-lexet. Ettől függ a nemzet boldog új-éve.

Beköszöntő.

Ugy érzem magamat, mintha egy meredek, hatalmas hegy előtt állnék, a melynek csúcsára kell jutnom. Éles sziklák, szuró tövisek állanak utamban, a melyeknek keresztül kell hatolnom, a melyek könnyet vagy vért fakasztanak. A lelkeket aggodás fogja el, de a kötelesség szava tiltja, hogy estlgedjek.

A katolikus újságírás nálunk a kezdet nehézségeivel küzd. Hét-nyolcz évvel ezelőtt nem is gondoltuk, hogy ekkora szűkségünk lesz rá, nem gondoltuk, hogy a titkos aknamunka, a mely lábaink alatt, a sötétség árnyában folyik, veszedelmes lehet reánk nézve. Pihentünk, bízunk az ellenfél becsületességében, a melylyel bennünket áztatott és csak akkor ábredtünk öntudatra, mikor a felvegyvezett ellenséget láttuk magunk előtt. Azóta küzdünk.

Ha nem éreznék, hogy igazunk van, ha a lelki erőnk, megingathatatlan meggyőződés nem volna, hogy vallott elveinkhez nemcsak nekünk, de magyar hazánk boldogulásának is joga van, letennénk a

tollat. Letenném én is a tollat és nem vállalkoznám oly feladatra, a mely előreláthatólag sok munkát, fáradsót, lélekölő gondot fog reám hozni.

Talán van, a ki előnyökre gondol. Ezekről előre lemondottam. Előnyök a katolikus újságírás nyomában nem járnak. Pártfeleink, elvtársaink — tudjuk — hogy sokan vannak, meg vagyunk győződve, hogy a mai irányzatokkal, Magyarország mai helyzetével az ország többsége éppen soggel nincs megelégedve, tudjuk, hogy bármi módon változtatni is óhajtanának rajta, milliók azoknak a száma, a kik éppen a lapunk által vallott elvek alapján óhajtanák a változást, de megmaradnak az óhajtozás mellett. Még mindig nagyon sokan vannak azok, a kik kezeiket ölbe téve ujjakkal nyugodtan malmoznak, még mindig igen sokan vannak, a kiket az ellenszél lágy fuvalma pihenésre nógat, a kik mindenáron megalkudni szeretnének. Ezek ámbár nincsenek megelégedve a mai veszni rohanó irányzattal, de félnek a cselekvéstől.

Ellenfeleink? Méltóztassék rájuk figyelni. Méltóztassék fáradságot venni és vizsgálódó szemmel bepillantani a liberális lapok hasábjaira. Kezdve a vezércikkiken, folytatva a tárczán, bel- és külpolitikai hireken, napi újdonságokon, törvényszéki rovaton, irodalmi hireken, le egész az utolsó piszkos apró hirdetésig, egytől-egyig a régi magyarországnak az alásásán munkálkodnak. Ezt cselekszi száz és száz lap nap-nap után. Ezek mind egy új világot kívánnak, liberálisat. A liberalizmus pedig mindenütt az atheizmus, a teljes vallástalanság logikája. Épen a napokban közölték a lapok a belga liberálisok programját, a melyet a szocialistákkal együtt kötöttek bokrétaiba s a melynek első pontja az, hogy a gyermekek iskolai nevelését a vallási befolyás alól tökéletesen fel kell szabadítani. A liberalizmus másutt is, nálunk

is ezen az uton halad. Talán szelidebb szelek fujdogálnak, de a végzél és vég-eredmény ugyanaz.

A ki ezekkel nincs megelégedve, a ki bízni tud még abban, hogy a kereszt árnyában boldogságot lehet találni, az tartson velünk.

Ne gondolja senki, ha ő pihen, akkor talán az ellenfél megszűnt ellenfél lenni. Támadni fog bennünket és harcz nélkül fogja bevenni és lerontani bástyáinkat. A ki a védelmet, a ki a küzdelmet a keresztért méltónak, nemesnek tartja, azzal együtt küzdünk.

A mi a helyi viszonyokat illeti, mindig a tárgyilagos igazság alapján állunk. Az igazságtalanság mindig meg fogja találni bennünk az ellenfelet, de elvből, elítélésből se gyűlölni, se támadni nem fogunk senkit soha. Nagy gondot fogunk arra fordítani, hogy olvasóinkat ugy a helyi, mint a megyében történt eseményekkel alaposan megismertessük.

Legyünk már valahára pártfogói a keresztény elveknek, ne gyarapítsuk az ellenek táborát.

Küzdünk a keresztények és magyarok hazájáért. Zászlónkon csontig, velőig való meggyőződés van, fegyverünk az igazság, a végsőig való önzetlenség és függetlenség.

A magam csekély személyét lapunk barátainak és olvasóinak szives jóindulatába ajánlottam vagyok hazafias tisztelettel

Bilkei Ferenc,

a Fejérmegyei Napló felelős szerkesztője.

A vármegyei szent György kórház megnyitása.

Nagy ünnepe volt a mai napon az ember-szeretnek Fejérmegyében. A megye ujonnan épült s a kor minden követelményeivel teljesen felszerelt szép közkórházát a mai napon nyitotta meg a szenvedő emberiség számára. Kell,

állomásról. Es sokáig lengették a fehér kis kendőt az induló vonat után.

II.

Tavas lett megint. Ujra nyitottak a piros rózsák a Bogdán kirlián; nem vágta le őket senki, ugy hervadtak el a szárukon. Berenkei rálicsítált a birtokra, még se lett az a Stern árendásé. A szegény kutyákat se verték ki, megtalálták a régi helyüket Mufti, a nagy fehér agar és Boxer, az újfundlandi, kényelmesen heverésztek a gyékényszőnyegen, a folyosó végiben. A galambok is csak ugy búgtak a toronyos duczban, mint annakelőtte.

Berenkei átvett boldogult barátjától mindent és spekulált. Ezuttal félre tette ő is a nagyuri passziókat. Dolgozott reggeltől estig, egy ingujra vetkőzve, a fűvárosba maga szaladt fel, ha valami elintézni való dolga akadt. Nem bizott már senkiben.

Egy meleg nyári napon, szintén valami sürgős dolog miatt, sietve rötta odafönt az aszfaltot. Nem kellett kitérnie senkinek, az utozó néptelen volt még, az utmenti nyesett ákácok is mintha aludtak volna a tikkasztó hőségben. Elvértve egy-egy álmos hordár ácsorgott, mint a kinek nincs egyéb dolga.

Az egyik fordulónál, karcsu, magas fiatal leány jött vele szemközt. Fekete ruhában, szemére húzott kis kerek kalappal. Önkénytelen rátekintett, s kedves meglepetéssel kiáltott fel: maga az Ilona kisasszony?

— Ni, Berenkei ur! — csengett a lány hangja, — mily öröm ismerőst találni ebben a nagy idegenben!

— Azt hiszem édes mama, egyelőre ráérünk, nagyon új még a fekete ruhánk . . .

Egy kicsit el is pirult az izgalomtól Ilona, hogy olyan bátran beszélt az anyjával, ő, a kinek mindég hallgatni kellett. A ki pártját fogta, a ki meg is dicsérte olykor a szép ka- digrafikus betűt, mikor mutatába behozott a vendégeknek egy-egy olyan másolatot, a mit Ilonka készített neki, — az édesapa, nincs . . . Neki ugy tetszik, egy végtelen idő óta, pedig a rózsák még meg se hervadtak a koszorujában.

— Válasszunk, — mondta Ilona komolyan. Én Erzszi néniékhez megyek és ott leszek addig, míg tanulok valamit, hogy a kenyeremet megkereshessem.

— Pffuj! — biggyesztette fel a száját Margit. Talán harisnyákat akarsz köttetni piszkos kis parasztlányokkal s alázatosan meg-asszonyoságotod a béresnének, mert hát az is kundsáft. Igazán érdekes vagy Ilona!

A sápadt leány szeliden felelt:

— Ugy is jobb lesz, mint kegyelemkenyér- ren élni, egyik rokontól a másikig . . .

Bogdán né szót közbe:

— Margitnak igazsága van, uri leány nem alázhatja meg magát a világ előtt annyira. A nagyapátok kenyere nem kegyelemkenyér, az én eremben is Gálbory vér buzog. Négyen vannak még testvérek rajtam kívül, gazdag emberek mind. Gálbory Minka ment férjhez. Köszönhet sokat, hisz tőlünk is szerjhez.

Bogdán né tovább szötte terveit:

— Az ékszeremet megmentettük, abból uházkodunk. Margit ügyesen öltözködik, —

esetleg egy fürdő-szezonra valót is megspórolhatunk. Meguntam a világot, de nem tehetünk egyebet . . . Apropos Ilona azalatt az idő alatt meglátogatható Erzszi nénit, te ugy se szereted a zajos társaságot.

Ilona csaknem sirt, a mi mondta.

— Én nem leszek a Gálboryéknál egy napig sem, nem szeretem őket. Ne haragudj mama. Elég csunya vagyok ahhoz, hogy okos legyenek, engedjete hát édes ez egyszer ugy tenni, a hogy én akarok. Szófogató voltam mindig . . .

Megkadt torkán a szó és kitért belőle a sírás.

Bogdán né nem volt rossz asszony, Margitnak se volt egyéb hibája, minthogy nagyon el volt kényeztetve s az anyja egy kicsit inga-tag, könnyelmű vére forrt benne, hanem azért most, az Ilona könnyei láttára mindhárman el kezdtek sírni. Egymás nyakába borultak, — ugy zokogtak.

— Piczi édes Ilonkám, írunk egymásnak gyakran, hízelgett Margit. És aztán vigyázz magadra, meg ne fázzál édes. Tudod szegény jó apa mindig hurezolta utánunk a kendőt, — ha az udvarra lementünk is, — szegény jó apa!

Margit szinte lázaara sirta magát. Bogdán né csillapította őket:

— Elég legyen gyerekek, a mi elmuit, nem jó vissza többet. Majd anyai gondossággal tette hozzá: száritások fel az arczotokat egy kis rizsporrál, egészen kifujja a szél, mindjárt ott leszünk.

— Aztán Ilona te is vigyázz magadra, kocsit fogadj! — kiáltottak még vissza az

hogy ez alkalommal a legnagyobb hála töltse el sziveinket az iránt a uemeskeblű, nagyszívű é fáradhatatlan tevékenységű emberbarát iránt, ki hatalmas alapítványával a megye közönségének régi s valljuk be nagyon is szükséges és csaknem elodázhatatlan óhaját és vágyát a megvalósulás tényleges stádiumába hozta.

Emberszereteténel és kifogyhatatlan jótékonyágánál csak szerénysége nagyobb, mely mindig kerüli a köszönet kifejezését s még azt sem engedi meg, hogy neve az ő közreműködése és hatalmas segítsége mellett épült kórház emlék tábláján megörökíttessék. Nincs is erre szükség s igen jól mondá mai megnyitó szavában a vármegyei alispánja, hogy be van az ő neve véve fent az Urnál a jótékonyág könyvében, de be az vése a mi sziveinkben is eltörölhetetlenül.

Nem szabad azonban megfeledkeznünk az emberbaráti intézmény többi istápolóiról és támogatóiról sem. A vármegye közönsége is meghozta a maga áldozatát a felebaráti szeretetnek s a kórház építéséhez szintén hozzájárult s a fenntartás nehéz és súlyos gondjait is teljesen magára vette. A megye mellett Székesfejérvár szab. kir. város is kivette a maga részét a jótékonyág gyakorlásából. A város közönsége adta ugyanis a telket s kórház számára s e nemes cselekedetért találja jutalmát abban a számos hálaadó fohászbán, mely az egészségüket visszanyert emberek ajkáról fog az Urhoz szállani és majdan áldást esd azon intézmény létesítőire, hol baja enyhet és gyógyulást talált. A jótékonyágnak még számos angyaláról kellene szólnunk, ha mind fel akarunk sorolni azokat, kik adományokkal a kórház és a kórházi kápolna felszereléséhez hozzájárultak. Ha mi nem is tudjuk e névtelen jótévk nevit tudja a jutalmazó örök Isten, ki nek áldása soha el nem marad.

Az izlésesen s csinosan díszített kórház megnyitási ünnepélyére szép számmal jöttek össze a megye és város előkelőségei. A belügy-

Csak most vette észre Berenkei, mennyire megváltozott a kedvetlen, sápadt teremtés. Edzett, nagy leány lett belőle, végtelen szeretetreméltósággal párosult komolysága. Ószintén elmondott mindent, nem séggyelte magát, nem titkolódzott. Ő most egy nagy üzletben van alkalmazva, a hol egész nap ír, számol, — a jövő hónaptól kezdve pedig már felemelik a fizetését, mert a francia és angol levelezést is átvette.

Berenkei udvariasan tudakozódott a mármáról s szép kis Margitról.

— Ők is foljáltak Pestre, a rokonok terhére nem lehettek. Most Margit a sziniakadémia jár. Látná, azóta még szebb, — és ugy eldicsérte, mintha legalább is az édes mamája lett volna.

Hol laknak? — legközelebb fölkeresem magukat, — mondta Berenkei a bucsuzásnál.

Ilona el is felejtkezett róla, hogy otthon elbeszélje, annyira tele volt az angol és francia nyelv tanulmányozásával, ugy, hogy csak egy hónap múlva jutott eszébe, szólani az édes anyjának. Akkor is egy névjegyről, a mit kezében tartott. Berenkei küldte, — azt hiszem az Ijesz benne, hogy meglátogat.

Bogdáné nem igen kedvelte azelőtt Berenkei a szókimondó természeté miatt, most azonban szemlét tartott hadserege fölött, mint a jó katona. Sietve adta ki rendeleteit:

— Margit, te itthon maradsz, vedd fel a rózsaszínű bluzodat, a hajadat igazítsd meg, jó lenne, ha újra fésülködneél. Ilona elment, nem mulaszthat a főnök ur engedelmé nélkül.

Es mégis ő került vissza a rózsabokros, galambduczos nagy udvarházba.

miniszterium képviseletében dr. Reisz Gedeon és Fáy Aladár közegészségügyi felügyelők jöttek városunkba, megjött továbbá Baranyai műszaki felügyelő is. A megye és a város urai közül ott láttuk báró Fiáth Pál főispánt, Huszár Agoston alispánt, Haoranek József polgármestert, bélavári Burchard Rezsőt, Szüts Arthurt, Reé Istvánt, Winkler Vilmost, Daróczy Istvánt, Szencsy Győzöt; a megyebizottsági tagok közül gróf Csirák Antalt nevével, verebi Végh Jánost, Detrich Zsigmondot, Vértessy Józsefet és még számosat. Haronlóképen a városi bizottsági tagok közül is többen megjelentek, ott volt Hubner Jenő a tervező műépítész és a kórház teljes orvosi kara dr. Révy Ferencz igazgatóval élén.

Tíz óra után a kórház egyik csinosan díszített termében Huszár alispán megnyitó beszédében röviden vázolta a kórház keletkezését, átadta azt a közhasználatnak. Révy igazgató főorvos néhány szóval átvette azt és ígerte, hogy teljes igyekezettel, egész odaadással fogja szolgálni a beteg emberiséget e helyen. Még néhány szóval dr. Reisz Gedeon fejtegette a kórházak kulturális jelentőségét, köszönetet mondott és elismerését fejezte ki ugy a megye közönségének, mint a lelkes adakozónak a mintaszerű modern kórház épületért.

E rövid megnyitó ülés után az egész közönség a kórház kisdud kápolnájába vonult, melyet Károly János káptalani helynök már előzőleg felszentelt és kezdetét vette a Veni Sancte-vel kapcsolatos szent mise, melyben dr. Klautz György p. kamarás, püspöki titkár és Pinér Ferencz kórházi lelkész segítkeztek. Evangelium után a misézó káptalani helynök kifordult és a következő szent beszédet intézte hallgatóihoz:

Ennek a díszes palotának, melyben most összegyűltünk feltárta ma kapuit Fejérvármegye első tisztviselője és miután elmondotta keletkezése történetét az egész nagy és nemes vállalatot Isten oltalmába ajánlván átadta a közhasználatnak és adott neki nevet és Szent György kórháznak nevezte el. És eljöttek a hatóságok, el az érdeklődő felek; el a magas kormánynek megbizottai, a mely kormány mindenkor figyelemmel kísérte a nagy munkát és láthatja ma mindenki, hogy Fejérvármegye területén, annak minden községében láthatja, hogy Székesfejérvárról nincsen faji gyűlölet, nincsen nemzetiségi harcz, nincsen vallási háború, hanem ölelkezése a felebaráti szeretetnek a jótékonyág gyakorlásában.

Az én feladatommá vált azután, hogy az egész intézetet, valamint Istennek ezen kedves kis hajlékát szent György tiszteletére emelt kápolnát, melyben a betegek gyógyulásáért, a jótévkök boldogságáért naponként szent mise fog tartatni, az anyaszentegyház nevében megáldjam és felszenteljem. Isten jóvoltából ez is megtörtént. Azóban egr kifogásom van, a mit el nem hallgathatok, de ez nem az alkotás, hanem édes magyar nyelvünk szerénysége ellen van csak a mennyiben azt mondotta alispán ur, hogy ez az egész intézmény kórház.

Mert ha az anyagi áldozat nagyságát tekintem, melyet ugy Fejérvármegye közönsége és a megye egyik lelkes fia, valamint az építési terület ingyen való odaadásában Székesfejérvár szab. kir. város nagylelkű közönsége a közjónak hozott, ha tekintom a művész nagytudását a tervezet készítésében, a vállalkozó lelkiismeretességét a terv kivitelében, ha tekintem az orvosi tekintélyek teljes megbízhatóságát és az

ápoló irgalmas hölgyek emberfeletti önfeláldozását, vagy, ha tekintem azt a lelkesedést, mely Fejérmegye kies Tempe völgyéből ki indulva, villamos áramként futotta végig az ország legszélsőbb határait és e szent György kápolna felszerelése érdekében névtelen hősökké avatta a titokban ajándékozó jótévkök lelkeit, ha mondom, mindezt tekintem, akkor az intézmény nem kórház, hanem az Isten legfőbb parancsteljesítésének, a felebaráti szeretet megtestesülésének mondható csak.

Hogy miben áll az a felebaráti szeretet én nem tudom megmondani, de az Üdvözítőt kérem segítségemre. Szent Lukács evangélista beszéli, hogy mikor Jézus a legfőbb parancsot az Isten és felebaráti szeretet hirdette, egy törvénytudó kérdezte tőle, hogy mondja meg hát, ki az ő felebarátja? És az Üdvözítő eképpen felelt: Egy ember méne Jeruzsálemből Jerichóba és rablók kezébe jutott, a kik kiöztették őt s megesbesitvén, félholtan hagyták az úton. Történt pedig, hogy egy pap jött le azon az úton és látván a szerencsétlen elméne mellette. Hasonlókép tett egy levita is, ki azon helyhez érve, látta a vérében terengőt és elméne mellette. És arra utazott egy samaritánus is és a szerencsétlen feljött, látta őt és könyörületességre indulva és hozzája menvén, bekötö sebeit, olajat és bort öntött azokba és feltevév teherhordó barmára a szálásra vivé és gondját viselő és másnap két tizest von elő és a gazdának adta, mondván: Viseld gondját és a mit ezen felül költesz, mikor vissztérek, megadom neked. És Jézus kérdezé a törvénytudótól e három közül kiről véled, hogy felebarátja volt annak a szerencsétlennek? És mondá a törvénytudó: A ki irgalmaságot cselekedett vele És mondá neki az Üdvözítő: Menj és hasonlóképpen cselekedjél. Ime ez az Üdvözítő magyarázata a felebaráti szeretetről.

Az irgalmas samaritánus nem kérdezte ki az a szerencsétlen a ki segélyre szorult; azt sem tudakolta, hogy mi a vallása vagy mi a nemzetisége, hanem kiöntötte reá szeretetének egész bőségét. Az egyházatyrák és szentírás magyarázók pedig Jézus szavaihoz Menj és hasonlókép cselekedjél, hozzá teszik, hogy segítségünk mindenkin, nem tekintvén senki valását, segítségünk minden emberen. A kin segíhetünk és tanuljuk meg ebből, hogy minden ember a mi felebarátunk.

Ez a fényes palota is, melyet szeretet emelt, szeretet tart fenn, a felebaráti szeretet gyakorlásának fényes palotája, a felebaráti szeretet legmagasabb megtestesülése.

Ne történjék itt soha semmi, a mi miatt az irgalmas Isten innét valaha elvonhatná áldását, hanem inkább minden és akkép, hogy a Mindenható áldása örökké itt maradjon. Áldja meg a Mindenható a nagylelkű adományozókat, kik a felebaráti szeretetet így megtestesítették áldja meg felgyógyulással a betegeket, áldja meg az orvosokat tudással és Istenben helyezett bizalommal, áldja meg az irgalmas nővéreket és az egész kezelő személyzetet és áldjon meg minden jelenlevőt, kiknek Isten ismeri buzdóságukat áldjon meg benneteket az Atya, a Fiu és a Szentlélek Ur Isten Amen.

A mise áhitatát nagyban emelte a székesegyházi énekar néhány tagjának szives közreműködése, kik Kneifel Ferencz karnagy vezetésével mellett lélekemelően énekeltek.

Mise után a kórház helyiségeinek megtekintésére indultak a vendégek és teljes elismeréssel adóztak ugy a tervező műépítésnek,

4

mint a kivitt eszközök vállalkozónak, valamint a berendezés mivoltáról a legnagyobb dicsérettel szölkttak.

UJDONSÁGOK.

Olvasóinkhoz!

Mélyen tisztelt Olvasóközönségünknek b. tudomására hozzuk, hogy lapunkat Debrecenyi Gyula könyvnyomdájából a Szammer Imre özög nyomdájába hozták át, a mely körülmény, tekintve ezen kitűnő nyomda pontosságát, meg fogja akadályozni azon sajnós körülményt, hogy mélyen tisztelt Olvasóink lapunkat gyakran későn kapták kézhez. Lapunk legutolsó számában jeleztük, hogy legközelebb január 1-én jelenik meg a F. Napló, ennek dacára lapunkat csak, ma szerdán jelentethetjük meg, a minek okát szintén az említett nyomdában kérjük keresni.

Bármiféle tekintetben forduljon elő szabálytalanság, kérjük m. t. Olvasóinkat velünk egy levelező lapon tudatni s az orvoslásról azonnal gondoskodni fogunk.

Szerkesztőség.

— **Nász a Zichy-családban.** Zichy Jenő gróf valóságos belső titkos tanácsost családi öröm érte; ugyanis fia Zichy Rafael gróf december hó 29-én eljegyezte Pallavicini Ede őrgróf és neje születet: Majláth Adél grófnő leányát. Edivát, a somogy megyei Mosdóson. A házasság októberben lesz. A vőlegény még egészen fiatal ember, a ki nem rég fejezte be jogi tanulmányait s azután pályáját a magyar közélet régi nagy iskolájában a megyénél kezdte, mint közgazgatási aljegyző.

— **A költőkirály születési helyéről.** Az „Orsz. magyar iskolaegyesület“ 500 koronás alapítványt tett le oly czélból, hogy annak évi 20 koronányi kamata a K.-Nyéken, — mint Vörösmarty Mihály születése helyén, — levő iskolák növendékei közül, egy évenként december hó 1-én tartandó hazafias ünnepélyen azon két tanulóknak ítéltesse oda, a kik a „Szózatot“ a leghatásosabban tudják szavain, Vörösmarty életrajzi adatait a legjobban előadni, — és a kik különben szegények vagy árva. Az idén kivételesen utóbb tartatott meg ezen ünnepély és a melyre ezuttal Tóth József kir. tanácsos, pestmegyei kir. tanfelügyelő, — mint az alapítványt tevő „Omie“ ez időszerű elnöke — is kirándult. Az ünnepség december hó 27-én a Szénási féle nagyvendéglőben folyt le, s kezdődött az illető iskolák tanítói által benanntott és kijelölt növendékek szavalásának versenyével. Mintegy tíz tanuló lépett a bíráló bizottság elé, s mindannyiokkal meg volt elégedve a bizottság. Mégis a szegénységi és egyéb körülményekre tekintettel az alapítvány kamatai 5-5 koronás részletekben négy tanuló — négyféle iskola egy-egy tanulója — között kiosztatni határozatott. A bírálat után az egyik tanító felolvasása nyitotta meg — most már egy másik teremben, a nagy közönség előtt — a nyilvános közünnepet. Majd a jutalmazott tanuló szavaltak és az összes iskolák növendékeinek énekára adott elő hazafias énekeket. Az alapító egyesület jelenlévő elnöke mindvégig gyönyörrel hallgatta az előadásokat és kifejezést adott a fölötti örömeinek, hogy az „Orsz. magy. isk. egyesület“ elérte czélját, alapítványa bőven termi meg erkölcsi gyümölcsseit: a Vörösmarty-szellemében lángoló haza-

szereket és királyhűség felkeltését és ébrentartását.

— **Kinevezések.** Báró Fiáth Pál Fejérmegye főispánja a mai napon Révy Ferenc dr. vármegyei közkórházi igazgató főorvost az új vármegyei Szent-György közkórház igazgató főorvosává, Lausmann Gyula dr. közkórházi alorvost ugyanoda osztályos főorvossá, Kecán Livius dr. és Riffer Géza dr. helybeli orvosokat pedig ugyanoda kórházi alorvosokká nevezte ki.

— **Közgyűlés a városnál.** Már jóval 9 óra előtt megtelt december hó 31-én a városi háznagyterme, a bizottsági tagok, de meg a hallgatóság is szokatlanul nagy számban jelentek meg a közgyűlésen, noha sem panamális kérdés, sem Tógl-féle interpelláció nem volt kilátásba helyezve. Így év végén azonban, úgy látszik, ráér mindenki, lehet tehát a közügyek iránt is érdeklődni. Három tárgy volt napirenden, a mi iránt általános volt az érdeklődés: a Dieballa-féle laktanyaépítési terv, a számvétség személyszaporítása és a napibiztosi állás eltörlése, illetőleg megszüntetése. A közgyűlés letolása bár élénk volt, az egyes tárgyak felett keletkező viták nem tudtak arra a magas színvonalra jutni, a melyen képesek volnának lekötöni a hallgatóság figyelmét s általános érdeklődést kelteni az egyes tárgyak iránt. A közgyűlés letolása a következő:

Polák Armin biz. tag interpellációt intéz a főkapitányhoz az ipartestületnél uralgó rendtelenségek és visszaélések miatt. Elmondja, hogy az ipartestületnél éveken ezeltől sikkasztottak, bélyeg-, majd pénzhiány is mutatkozott. Azóta ott a törvénytelenség napirenden van. Kéri a rendőrfőkapitányt, hogy tartson vizsgálatot s csináljon rendet. Báró Fiáth Pál főispán csak kivételkép engedi meg a választást, miután az interpelláció közelebbi speciális része nem volt megjelölve az interpellációs könyvben s így az illető tisztviselő, kihez az interpelláció intézettel, a legjobb akarat mellett se adhat kimerítő választ. Azonkívül az interpelláló sikkasztás és egyéb megbélyegző kifejezésekkel is élt, a mik határozott felvilágosítást követelnek. Polák Armin biz. tag: ő csak azt mondta, hogy sikkasztottak, ezt halljuk. Báró Fiáth Pál főispán: Az természetes, mert azt, hogy valaki fog-e sikkasztani az interpelláló nem tudhatja előre. (Derültség.) Reé István rendőrfőkapitány megígéri, hogy az interpelláló által felhozott dolgokat majd megvizsgálja és ennek eredményéhez képest fog intézkedni. Dr. Saára Gyula biz. tag, ki e perczben érkezik, némi információ után feláll és kéri a közgyűlést, hogy mint kinevezett iparhatósági biztos, felvilágosítást adhasson. Első sorban az interpelláló által az ipartestületi hivatalnok ellen emelt vád nem igazoltatott be, a tanúsól Péntes Imre biz. tag is tanuszkodhatik, ki részt vett a vizsgálatban. (Péntes Imre biz. tag: Igaz, úgy van!) A mi a basászkodást és egyéb dolgokat illeti, ő csak annyit tud, hogy Polák Armin biz. tag az ipartestületi helyiségben pofokodott (Zajos derültség) — az iparilletékeket nem fizette meg és elítélték... Báró Fiáth Pál főispán: Mintán a rendőrfőkapitány a választ már megadta és a közgyűlés azt tudomásul vette, feleslegesnek tart minden további vitát. Polák Armin biz. tag. nagy méltatlankodás közt és közderültségtől kísérve mondogatja tovább, hogy neki igaz van. — A közgazgatási bizottsági tagok választása. Szavazatszedő küldöttség elnöke: Sommer Mór, tagok: ifj. Eisenbarth Agoston és Rauscher Béla biz. tagok. Beadott összesen 66 szavazat. Megválasztottak: Dr. Saára Gyula 66, Tóth Aladár 62. Alaghy Dezső 61, dr. Kövesi István 61, Karl József 52 szavazattal. Szavazatot kaptak még: Lasits István 17, Galambos István 8, Almásy József 1 szavazatot. — Igazolól választmány. A főispán elnöké ki-nevezi dr. Fanta Adolfot; tagokká: id. Almásy Ferenc, dr. Eisenbarth Károly és Sommer Mórt (az elhunyt Herczeg Ignác helyébe.) Megválasztottak: Faskasdy Dezső, Hübner Károly, Lautenauer Ferenc, Tóth Artur és Tóthényi Antal. — A számonkérőszék tagjait megválasztottak: Dr. Fanta Adolf és Tóth

Aladár. — A loávató bizottmány elnökévé megválasztott Karl József, a főispán kinevezi tagokká: Almásy József (Almásy János város-gazda helyébe) Antal József és Birkl Jánost. Al-latorvossá: Paueer István. Hivataltól tagja: Keresztes Ignác közg. tanácsos, katonauügy előadó. — Pénztári napibiztosokul megválasztottak: id. Almásy Ferenc, Bierbauer János, Boros Sándor, Dieballa György, ifj. Eisenbarth Agoston, dr. Fanta Adolf, Farkasdy Dezső (Almásy János városgazda helyébe), Flaskár József, Galambos István, Kovács Pál, Havranek János, dr. Kövesi István, Lautenauer Ferenc, dr. Löwy Károly, Schlammadinger Alajos, Schlammadinger Antal, Say István, dr. Saára Gyula, Sommer Mór, Tóth Artur, ifj. Tógl Gyula (az elhunyt Herczeg Ignác helyébe) Tremkó József, Vajmár Ferenc és Véber Károly. — Az esküdtzék évi lajstomának összeállításához kiküldött bizottsághoz bizalmi férfiakul megválasztottak: Boros Sándor, Karl István, dr. Kövesi István, Pápay Nándor, dr. Saára Gyula, Tóth Aladár. — Tisztigyezzési helyetteség (a közgazgatási bizottságba) dr. Rádai Lajos választott meg. — Az esküdtképes férfiak névjegyzékének elkészítésére az összeíró bizottságba b. választottak: (Belváros) dr. Saára Gyula és Tóth Artur; (Palotaváros) Boros Sándor és Lasits István; (Tóváros) Lautenauer Ferenc és Say István; (Vízváros) Flaskár József és id. Knittelhoffer Ferenc (Almásy János város-gazda helyett); (Felsőváros I. ker.) Almásy József és Berregi József; (Felsőváros II. ker.) Antal Ferenc és Halász János. — A többi üresedésben levő bizottsági, szakosztályi stbi helyek betöltésére nézve a városi tanács fog a jövő közgyűlésen előterjesztést tenni.

A választások megejtése után Farkasdy Dezső biz. tag indítványára a tárgysornattól eltérőleg Dieballa György és társainak az új honvédlaktanya építésére vonatkozó indítványa vétetett tárgyalás alá. Dieballa az irásban beadott indítványt részletes költségelőirányzati adatokkal világosítja meg s iparkodik beigazolni, hogy finansziális szempontból sokkal előnyösebb egy új kaszárnya építése 100,000 frt költséggel, mint a Kossuth-utcai laktanya átalakítása, mely 20,000 frtot igényel.

Havranek polgármester a rengeteg számadata számadatokkal felel s esetről-esetre bizonyítja hogy a Dieballa által felhozott adatok nem helyesek s kéri a közgyűlést, maradjon meg a két évvel ezeltől hozott határozat mellett.

Farkasdy biz. tag maró gunnyal szól a tárgyhöz, beszédének éle a polgármester ellen irányul s oda konkludál, hogy a polgármester annak idejét megvetette a várossal a Pirosalma féle telket garancia nélkül s most uton-télen garanciát követel. Nem akarja, hogy a város gazdasági válsága a polgármester nevéhez fűződjék. Elfogadja Dieballa indítványát.

Dr. Saára Gyula kéri kiadni az indítványt az építészeti szakosztálynak. Hozzászölkttak még a tárgyhöz: a főispán, Tóth Aladár, Say Ferenc, Péntes Imre biz. tagok, mig végre elfogadta a közgyűlés dr. Saára Gyula indítványát, a mi ellen Tóth Aladár teletbezzét jelentett be.

A belügyminiszter az 1901. évi költségvetést jóváhagyta. — A pénzügyminiszter a boritaladó leszállítása tárgyában hozzá intézett feliratot vitszautasította. — A tóvárosi ovoda részére már megszavazott telek tulajdonjogi átadása kimondatott, a minek következtében Hinterlang Ignác és társa a telek megvétele iránt beadott ajánlata elutasított. — A javítóintézet mögött tervezett új utcához szükséges telek megvételét a közgyűlés névszerinti szavazás utján kimondotta. A telek vételára négy-szögölenként 2 korona. — A bicsei vasut által elfoglalt területért a társaság négy-szögölenként 1 K. 20 fillért ajánlott fel. A közgyűlés nem fogadta el az ajánlatot s így az ügy peres uton nyer elintéztést. — A Reinitz Mihálytól megveendő utcaterületért a közgyűlés ingyen járdakövezést ajánl a tulajdonosnak. — A Peuser-féle ingatlanok vételárának első részlete kiutaltott. E határozat ellen dr. Kövessy István felelbezz. — A városi kórház

beszüntetése tudomásul vétetik. — Az 1901-ik évre szóló légszuszítási naptár, a Lakatos-utca rendezése, az orsz. gyil. képviselő-választók névjegyzéke, a Vörösmarty-émléknapp költségei, Fűrész József rendőr-biztos pótdíja, Horváth Odón napidíjának előlege adása, helybenhagyatiki. — Id. Bögyös József fegyelmi ügyében beadott kérvényével elutasított. — A számvétség személyszaporítása az 1902-ik év költségeloirányzata alkalmával fog tárgyalatni. — A pénztári napi-biztosság intézménye most már végleg eltöröltetett és a szervezeti szabályzatok idevonatkozó pontjai ily értelemben fognak módosítatni. — Flaskár József biz. tagnak a városi gazdálkodás hatóságos ellenőrzése céljából beadott indítványa kiadatik a mezőgazdasági szakosztálynak.

A közgyűlés, mintán a főispán a bizottságnak, majd viszont boldog új-évet kívánt, d. u. 2 órakor ért véget.

— **Eljegyzések.** Ifj. *Schaumann* József aranyozó december hó 25-én eljegyezte *Satupa* Erzsike kisasszonyt. — *Vlaszaty* Ferenc győri bankhivatalnok eljegyezte *Kiss* Mariskát, *Kiss* János bárándi uradalmi intéző kedves leányát. — *Fein* Sámuel tabi kereskedő eljegyezte *Krausz* Mór tanító kedves leányát, Herminát.

— **Új megyehusár.** Poór Ferenc nyugalmazott tiszti szolga helyére *Kálmán* Vincze központi főszolgabíró szolgálatába *Molnár* István székesfehérvári lakost nevezte ki az alispán.

— **Betöréses kasszalopás.** Városunk valóssággal a szennázciók városa. Szinte nincs nap, a melynek ne volna valami rendkívüli története olyanira, hogy már akkor csodálkozunk, ha nem ébredünk valami gyilkosságra, öngyilkosságra vagy rablásra. A bűnkronika hatalmas naplója egy újabb tekete lappal szaporodott. December hó 31-én reggel villámként terjedt el a hír, hogy a Budai-utlon levő uhlanus laktanya pénzszekrétényét 20 ezer korona tartalommal az előző éjjel ismeretlen tettesek ellopták. Meglep mindenkit a dolog, mert a tettesek a laktanya főkapuján át jutottak be, a hol pedig a szolgálati utasítás szerint fegyveres őrnek kellene őrködni. A száraz tényállás a következő: A laktanya főépületében levő kezelőtiszti iroda ajtaját mult hó 31-én reggel az oda vezényelt küldönc nyitva találta s nyomban észrevette a pénzszekrétény hiányát. Rögtön jelentést tett a kulcsot átadó őrmesternek, majd az élelmező tisztnek, a ki *Lyro* ezredeset értesítette a történetekről. A tettesek — a mint a vizsgálat folyamán megállapítható volt, — az udvarról a nyitott ajtókon át a folyosóra, onnan az előszobán át az irodába mentek. Mindenütt álkulccsal dolgoztak. A Wertheim-féle szekrény a szoba falához két vaspánttal volt erősítve, azt lefeszítették s a szekrényt kocsin elszállították. A betörők semmiféle bűnjelét sem hagytak maguk után. Mindegyik körülmény arra vall, hogy a betörést a helyi viszonyokkal nagyon ismerős egyének követték el. *Lyro* ezredes az esetről táviratilag értesítette a budapesti hadtestparancsnokságot, a honnan már a délután folyamán egy hadbíró jött ide a vizsgálat megejtésére. A szükséges rendőri intézkedések a legszelebb körben megtétettek.

— **Gyilkos és öngyilkos.** Egy fiatal ember a kedvesével tegnap este szobát bérelt a Magyar király szállodában. Midőn a pincér bement hozzájuk, hogy a szükséges személyi adatokat jegyzékbe vegye, reggelre kérték halasztani a dolgot. A szálloda belélete továbbra is csendes, zajtalan volt, nem is hitte senki, hogy az új év első éjszakája borzalmas dolgot rejt a méhében. Reggel bekopogtatnak a szálloda 14-es

számu szoba ajtaján, már nyolcra járt az óra s a szobából hang nem volt hallható. *Barnai* Ignác szállodás tapintatosan, szép csendben elintézte a dolgot. A helyszínre érkező *Szűts* Lajos ríztos kinyitotta az ajtót s a felbontatlan ágyon felülőködve két hullát talált átlőtt szívvel. Ott fekszik most már a két szerelmes a kórház hallottas kamrájában egymás mellett, a mint ők kívánták. Két levelet hagytak hátra, a melyben megírták, hogy közös megállapodás folytán haltak meg, mert nem lehettek egymással.

A férfi *Horváth* Lajos budapesti kocsifényezősegéd, Kotrecz helybeli városi tüzöltő unokatestvére. Már rég szerette *Fülöp* Ágnes, a ki két év óta szolgált *Kenderovits* Károly budapesti tanítónál. Mult hó 27-én eljöttek Budapestről s a leány atyjánál voltak Tolna-Szántódón. Alig jártak jó eredményvel, mert tegnap városunkba érven nagyon kedvtelenek voltak s nem is soká maradtak Kotreczknél. Ekkor már megérlelődött bennük az öngyilkosság gondolata, amit az orvosi vizsgálat szerint ma reggel 5 óra tájban vittek véghez. A férfi kezében levő revolver két gyilkos golyója két szívet sebzett meg s megsebezte mind a kettőt halálosan. Temetésök e hó 4-én lesz a városi közkórházban.

— **Ne lopj!** *Ungvári* Mihály Szügyény-utcai kereskedésében december hó 29-én *Pinter* Józsefné urhaidai lakos egy őrizetlen pillanatban a zsebjébe csuszatott egy tekercs szalagot. Daczára óvatosságának pórul járt, tetten érték az olcsó vásárlót. Ekkor könnyögre fogta a dolgot. Sőt 2 korona hallgatási díjat is felajánlott, de az sem segített, a gazda nem könyörült s a rendőrségnek átadta a csinos menyecskét, a ki a járásbírósa előtt fogja elvenni büntetését.

— **Tűz.** Mult hó 28-án a délutáni órákban, mielőtt valaki észrevette volna, leégett a zámolyi szőlőhegyen *Kontra* Imre és *Tamás* Mihály présháza. A mennyiben a két présház közti távolság a 2000 métert meghaladja, a tűz bihtőlgy gyujtogatás eredménye. A vizsgálat megindított. A kár 500 kor.

— **A péksegéd szerelme.** *Albrecht* Keresztély, csakvári péksegéd halálosan beleszeretett mestere, *Dosner* Károly sógornőjébe, *Kraszti* Anna leányzóba. El is követett minden lehetőt, hogy meghódítsa, de minden kísérlete meg hiúsult. A leány makacsul visszautasított minden ajánlatot. A napokban, reggel, midőn egyedül a szobában a takarítással foglalkozott, a szerelmes legény újból szerelmi ajánlatokkal ostromolta, de ő most is ellenállt, sőt nyilatkozataival őt az utolsó reményről is megfosztotta. A kétségbeesett legény most a szobában levő állványhoz rohant, ahol két töltött revolver volt elhelyezve. Szerencsére bizonyos okok miatt mindkét revolver patronjaiból ki volt véve a löpor és így mindkettő csütörtököt mondott. A leány védekezett, minek folytán dulakodás támadt köztük, miközben *Albrecht* kihuzta zsebkését és azzal a leány fején az orvosi látélet szerint több 10–14 napig gyógyuló sebet ejtett. A szerelmes péksegéd a híroság elé — aztán valószínűleg oda kerül, ahol forró vére bizonyára lehül.

— **Új katonai állások.** A közszolgálat majdnem valamennyi ágazatában azon vannak, hogy az igazgatás egyszerűsítésével és egyéb módokon apaszák a hivatalnokok létszámát vagy legalább utját vágják a további személyszaporításnak. Csak a hadseregnél ismétlődik évről-évre az új állások szervezése. A jövő esztendőre is egy csomó minden rendű és rangú új katonatiszti állás létesítését határozták el. Nevezetesen szaporítani fogják: a tábornoki kart május elsején s még leggyel november elsején. Főlemelik továbbá a katonai hadbiztossági tisztviselők bérelétszámát tíz újabb

hadbiztossági tisztviselőnek az alkalmazásával. A katonai állemezési karnál szintén tizenegy hivatalnokkal való állomány szaporítás van tervezve. A katonai területi és helyi parancsnokságoknál május elsejére tizehárom helyi alkalmazásbeli törzstiszti állást rendszeresítének a most alkalmazott nyugállománybeli törzstisztek helyett. A hadbírák állományait pedig, hogy még csak egy szolgálati ágat említsünk, a jövő évben egyelőre négy főhadnagyhadbíróval fogják szaporítani. Lesz tehát több kardcsörgés, de jobban működik majd az adóprás is.

— Tisztelt vendégeim és ismerőseimnek boldog új-évet kívánok *Enderz* János.

Színház.

December 29.

A takácsok. A kik ismerik *Hauptman* Gerhárt „*Henstchl* fuvaros“-át és „*Hännele*“-jét, azokat nem kevésbé lephette meg azon tévedés, melynek e zsenialízis német színműről a „*Takácsok*“-ban áldozatul esett. Hadat üzenvén minden sablonnak, melyet *Aeschylus* óta a drámaírás szabályaiaként állítottak fel az esztétikusok, önállóan, csupán saját erejében s igazságában bizva akart felépíteni egy hatalmas drámát, melynek hőse az elnyomott nép, s cselekménye a nyomor, mely kifejezésre hozza mindazon tájfalmat és bánatot, mely századok óta nyomja a szegény nép szívét. Mit drámai egység, cselekmény, mese? a modern nemzedék tultette már ezen magát! Fő az, hogy a mit ír, igaz legyen, meggyőzze az értelmet és megrázza a szívet, s ekkor a czel el van érve. Azt hitte elég lesz képekben, tömegjelenetekben mutatni be a munkásnyomorát, hogy a hatás el ne maradjon, s ezen tört meg fegyvere. A száműzött istenek megboszulták magukat: a „*Takácsok*“-ból, melyet a szerző annyi lelkesedéssel írt meg, színtre alkalmazott értekezés és nem dráma lett. Látunk néhány képet a takácséletből, korcsmai jelenetet, zavargást, halljuk a szegény munkás jaigatását, panaszát, de mindez a drámai cselekmény híján érdeklődésünket lekötni nem bírja. Tulajdonképen csak egy kép van benne, a mely megrázó drámai erővel hat, s ez az utolsó, a mi természetes is, miert-hogy a tárgy, melyet feldolgoz, egyetlen képben teljesen kimeríthető. Ez a főhíjába *Hauptman* Gerhárt drámájának, s ennek tulajdonítható, hogy a „*Takácsok*“ a szociálisták lelkes pártfogását leszámitva, nagyobb hatást el nem ért. Ennyit a darabról. A mi az előadást illeti, a viszonyokhoz mért kritika sok kifogásolni valót nem találhatott benne. Igaz, hogy legtöbb szerepet kóistának kellett kiosztani, de ezek megjátszása nagy nehézségben nem ütközvén, nem sokat rontottak, s buzgalmukért inkább csak dicséretet érdemelnek. A nők közül nagyobb szerep csak *Lányi* Irmának jutott, ki azt igazán mély érzéssel és nagy drámai erővel játszotta meg. Az előadást zsufolt ház nézte végig, a mi bizonyosságot szolgáltatott a direktornak arra nézve, hogy ha működésében komoly célokat tart szemé előtt, a pártolás el nem marad.

December 30.

A csikós. A népszínmű írás terén *Szigligeti* Edét illeti meg az elsőség. Ő tette első ízben a népdétet színműnek tárgyává s a magyar parasztot nemcsak mint tyupst, mint mellék alakot szerepeltette, hanem teret nyújtott neki és főszemélylyé tette *Jarabjaiban*. Népszínművei, melyek már megjelenésük alkalmával a legjobb sikert érték el, még ma is megtartot-

ták vonzó erejüket. Szigligeti műveiben megtaláljuk a jól megalkotott népies magyar alakot és habár drámai szempontból nem mindenkor állanak erős lábón, a darabokba illesztett népdalok s a nép életből merített alakok és jelenetek álta' még ma is nagy tetszést aratnak. Az előadás ismét csak azt bizonyította be, hogy a jelen társulat a népszínművek terén helyes szereposztással mindig jót és élvezhető tud nyújtani. *Ferenczy* népszínmű alakításairól már több ízben dicséreteit emlíkeztünk meg, ma esti játékával is teljes mértékben reá szolgált az elismerésre. Természetes, élénk játéka, főképen pedig kellemes csinos hangja és érzéssel előadott népdalai egyaránt tapsot szereztek számára. *Lévay* Sárka Rózi szerepében kedves játékával és népdalaival aratott sikert. *Kovács* (Márton gazda) igen jóízű és sikerült alakítást mutatott be s jó játékát az alkalommal is megdicsérhetjük. Meg kell még emlékeznünk *Kerekesről*, ki Kiss Bálint szerepében derekasan helyt állott. (g.)

December 31.

Hauptmane Gerhárd minap bemutatott színműve. „A takácsok“ ment második ízben igen kevés közönség előtt. Véleményünket a darabról mint ilyenről már elmondottuk a bemutató alkalmával. A szereplőkről nincs semmi mondani valónk, igyekezettel játszottak.

1901. január 1.

Tündérlak Magyarhonban. Szentpéteri Zsigmond régi népszínműve került színre új év estéjén. Az előadást néma képlet előzte meg, mely csak részben sikerült. A színmű előadásáról már sokkal jobban nyilatkozhatunk. *Halmayné* (Marsa) és *Ferenczy* (Gyuri) korcsos természetes temperamentumos játéka és csinosan énekelt népdalaik, mint minden alkalommal, ugy most is zajos tetszést arattak. A többi szereplőkről is csak jót mondhatunk ez alkalomból. (g.)

IRODALOM.

— **A Magyar Szemle.** XII. évfolyamának utolsó számát vettük. Valóban nehéz viszonyok között indult meg ez a szépirodalmi, kritikai és művészeti hetilap, melynek jelen száma a következő érdekes tartalommal vivja ki olvasói elismerését: Mit moudanak? . . . *Kövér* Ilmától. — Fanszt etikája és az Ember Tragédiája *X. Becker* Hugótól. — Hasztalan. (Költemény). *Torkos* Lászlótól. — Sylvester estéjén. *Cyprián* tól. — Losonczy Anna. (Költemény.) *Torday* A. Gyulától. — A Műsarnok t. li kiállítása IV. *Divald* Kornéltól. — Színházi krónika, h. s.-től. — Hétről-hétre. (Tárcza). (.) — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — A kitűnő lapnak áldozatkész tulajdonosa: *Kacsvinszky* Lajos, felelős szerkesztője: *Kaposi* József, a Szent-István-Társulat érdemes igazgatója. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest. VI. Új-utca 14. szám alatt van. Előfizetési ár egy évre 12 korona.

Katholikus Szemle. A Szent-István-Társulat megbízásából *Mihalffy* Ákos dr. szerkeszti ezt a kitűnő folyóiratot. A magyar kath. világ e kiváló folyóiratának XV-ik 1901. évi évfolyamából megjelent az első füzet a következő érdekes tartalommal: *Békési* Remig dr.: A magyarországi káptalanok megalakulása és szt. Chrodegang regulája. Első közlemény. — *Stukner* János dr.: Az állam és az iskola. Első közlemény. *Székely* Károly: A csillagászat köréből. — *Laczó* Győző: A korális énekről. — *Patyi* István: Bucsura menet. Falusi életkép. Költemény. — *Szűcs* József: Letűnt napok. Telen. Költemények. — *G. Büttner* Julia: Tíz év múlva.

Elbeszélés. — **Könyvismertetések és bírálatok:** *Beöthy* Ákos: A magyar államiság. Ismerteti *Mezőföldi*. *Herczeg* Ferencz: *Adrianna*. Ismerteti b. j. *Szláv*. *Szemle*. Ismerteti *Krajnyák* Ede. *Magyarító szótár*. Ismerteti *Kiss József* dr. *Reiner*: Az egyházi személyek utáni örökösödési jog. Ismerteti *X. A* Szent-István-Társulat újabb ifjúsági könyvei. Ismerteti *Bartha József* dr. A **Katholikus Szemlé**t a Szent-István-Társulat tagjai tagilletményül kapják, nemtagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Az előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések a Szent-István-Társulat titkári hivatalához (Budapest, VIII., Szent-királyi-utca 28. sz.) intézendők.

— **Új Idők.** Hetedik évfolyamába lép január elsejével *Herczeg* Ferencz lapja, az **Új Idők**. Változatlanul odatörekszik ez az újság, hogy beváltsa azt a várakozást, a melyet a magyar olvasóközönség hozzá fűz. Szépirodalmi, művészeti, társadalmi rovatai egyaránt élénkek, tartalmasak és változatosak. Egész csomó szép kép díszíti mindjárt az első számot is. A lehető legegzebbet és legérdekesebbet nyújtani ez az **Új Idők** programja. Az új évfolyamot *Herczeg* Ferencz nagy hatású regénye a „*Pogányok*“ nyitja meg. Ez a regény a magyarok őskorában játszódik le, megírva *Herczeg* könnyed fényes nyelvezetével. Február havában az **Új Idők** értékes kiviteli és szép ajándékkal kedveskedik olvasóinak, *Valentiny* „*Abránd*“ című nagy feltűnést keltett festményének színes reprodukcióját küldi meg. Negyedévre 2 korona.

Felelős szerkesztő: **Bilkei Ferencz.**

Borovicska, törkölypálinka o o o o o o

és szilvóriumot ajánl

5—10 és 14 literes kosáruvegekben postautánvét mellett

szepesi borovicskának literjét 70 kr.

erdélyi 3 éves törköly pálinka literjét 1 frt — »

slavoniai 3 éves szilva pálinka „ 1 » — »

Mérey Sándor Budapest, VII. Csömöri-ut 29. sz.

Keresztény lelkiismeretes kiszolgálás és az áru tiszta természetes valóságáért szavatosság **biztosítottik.**

==== A sajnos oly gyakran előforduló szentségtörő

templom rablások

folytán a Trieszti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali) elhatározta, hogy a **templomokban, klastromokban** és **imaházakban** levő értéktárgyak

betöréses lopás elleni biztosítását

is elfogadja és ezen biztosításokra vonatkozólag igen olcsó díjtételeket és a legelőnyösebb feltételeket szabta meg.

==== Ennélfogva bátorokdunk a nagys. és főtisztelendő papságnak egy ily

betöréses lopás elleni biztosítás

megkötését legmelegebben ajánlani.

==== Bővebb felvilágosítást a legnagyobb készséggel nyújt

A cs. kir. szab.

Trieszti általános biztosító társulat

magyarországi vezérügynöksége és az összes képviseltek.

Nyomatott Számmer Imre könyvnyomdai intézetében, Székesfejérvárott.